

УКРАЇНА

(19) UA (11) 28459 (13) U
(51) МПК
A23F 3/34 (2006.01)МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ
І НАУКИ УКРАЇНИДЕРЖАВНИЙ ДЕПАРТАМЕНТ
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ
ВЛАСНОСТІОПИС
ДО ПАТЕНТУ
НА КОРИСНУ МОДЕЛЬвидається під
відповідальність
власника
патенту

(54) ФІТОКОМПОЗИЦІЯ ІНГРЕДІЄНТІВ ДЛЯ АНТИДІАБЕТИЧНОГО ЛІКАРСЬКОГО ЗАСОБУ "САДІФІТ"

1	2
(21) u200708795	квасолі стулки плодів 17,0-22,0
(22) 30.07.2007	топінамбура бульби 17,0-22,0
(24) 10.12.2007	чорниці пагони 17,0-22,0
(72) ПЕЧЕРСЬКИЙ ПЕТРО ПАВЛОВИЧ, UA, НЕЖУВАКА ВАЛЕНТИНА ВОЛОДИМИРІВНА, UA, КРИСАН ФЕДІР ВАСИЛЬОВИЧ, UA, ДОБРОВОЛЬСЬКИЙ СЕРГІЙ ВОЛОДИМИРОВИЧ, UA, КАШПЕРСЬКИЙ МИКОЛА АНДРІЙОВИЧ, UA	стевії листя 17,0-22,0
(73) ЗАКРИТЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "ЛІКТРАВИ", UA	чай зелений 12,0-17,0
(56)	м'яти перцевої листя 3,0-7,0.
(57) 1. Фітокомпозиція інгредієнтів для антидіабетичного лікарського засобу, що містить квасолі стулки плодів та м'яти перцевої листя, яка відрізняється тим, що додатково містить топінамбура бульби, стевії листя, чорниці пагони та чай зелений у такому співвідношенні компонентів у вагових частинах:	2. Фітокомпозиція інгредієнтів для антидіабетичного лікарського засобу за п. 1, яка відрізняється тим, що містить компоненти при такому співвідношенні, у вагових частинах: квасолі стулки плодів 20,0 топінамбура бульби 20,0 чорниці пагони 20,0 стевії листя 20,0 чай зелений 15,0 м'яти перцевої листя 5,0.

Корисна модель відноситься до фармацевтичної промисловості і може бути використана в якості антидіабетичного лікарського засобу, який застосовується при профілактиці та лікуванні цукрового діабету 2-го типу в поєднанні з супутніми захворюваннями, які можуть виникати на фоні цукрового діабету.

Відомі фітокомпозиції лікарських зборів, до складу яких входять цукрознижуючі лікарські трави [див. наприклад: Чекман І.С. Клінічна фітотерапія. Природа лікує. - К., 2000. С.203-214; Товстуха Е.С. Фітотерапія. - К., 1991 - С.179; Городенчук В.А., Остапчук Л.С. Нетрадиционные методы профилактики и лечения. - Херсон, 1994. - С.101-102; Щербак О.В. Фітотерапія цукрового діабету //Фармац. журн. - 1994. - №3 - С.104-108; Арфазетин в лечении сахарного диабета /Короткова В.Д., Перельгина А.А., Трумпе Т.Е. и др. //Проблемы эндокринологии. - 1988. - Т.34. №4. - С.25-27; Практическая фитотерапия /Виноградова Т.А., Гажев Б.Н., Виноградов В.М. и др.; Под редак. Гажева Б.Н. - М., 2001 - С.251-257].

Однак цукрознижуюча дія цих фітокомпозицій невисока.

Найбільш близькою за максимальною кількістю подібних ознак до заявленої

фітокомпозиції є фітокомпозиція, що містить галеги лікарської трави, квасолі стулки плодів, шовковиці листя, кукурудзи рильця та м'яти перцевої листя в такому співвідношенні компонентів у вагових частинах:

галеги лікарської трави	50
квасолі стулки плодів	50
шовковиці листя	50
кукурудзи рильця	20
м'яти перцевої листя	10,

який вживають при легких формах діабету. З столові ложки суміші заливають 500мл окропу, кип'ятять 5...6 хвилин. Вживають всередину після охолодження в 3 прийоми за 1 годину до їжі [див. Д. Йорданов и др. Фитотерапия. Медицина и физкультура. София, 1976. С.339].

Однак вищезазначена фітокомпозиція не має високу цукрознижуючу дію, а також не забезпечує в такому співвідношенні профілактику та лікування супутніх захворювань, які можуть виникати на фоні цукрового діабету.

Метою створення фітокомпозиції інгредієнтів для антидіабетичного лікарського засобу «Садіфіт» є удосконалення збору з рослинної сировини як загальнозміцнюючого та

(13) U
(11) 28459
(19) UA

оздоровлюючого засобу для організму людини при легких формах діабету, підвищення її цукрознижуючої дії в поєднанні з профілактикою та лікуванням супутньої патології, яка може виникати на фоні цукрового діабету, забезпечення регуляції функцій підшлункової залози.

Поставлене завдання вирішується тим, що фітокомпозиція інгредієнтів для антидіабетичного лікарського засобу «Садіфіт», що містить квасолі стулки плодів та м'яти перцевої листя, відповідно до корисної моделі додатково містить топінамбура бульби, стевої листя, чорниці пагони та чай зелений у такому співвідношенні компонентів у вагових частинах:

квасолі стулки плодів -	17-22
топінамбура бульби -	17-22
чорниці пагони -	17-22
стевої листя -	17-22
чай зелений -	12-17
м'яти перцевої листя -	3-7.

Крім того, додатковий варіант фітокомпозиції інгредієнтів для антидіабетичного лікарського засобу «Садіфіт» містить компоненти при такому співвідношенні, у вагових частинах:

квасолі стулки плодів -	20
топінамбура бульби -	20
чорниці пагони -	20
стевої листя -	20
чай зелений -	15
м'яти перцевої листя -	5.

Доцільність введення кожної лікарської рослинної сировини, яка входить до складу заявленої фітокомпозиції «Садіфіт», обумовлена неперевершеними особливостями та унікальністю її хімічного складу, а також позитивною фармакологічною дією на організм людини.

Квасоля звичайна. Встановлено, що стулки плодів квасолі містять флавоноїди - похідні кверцетину і камферолу: рутин, робінін, камферол-3-глюкуронозид, кверцетин-3-глюкуронозид, ізокверцетин; оксикумарини; фенолокіслоти; β -ситостерин і його глікозиди; тритерпенові глікозиди - фазеолозиди; холін, амінокислоти [Растения для нас/ Справочное издание под ред. Яковлева Г.П., Бликовой К.Ф. - Изд-во «Учебная книга», 1996. С.399-400].

Ліпоглікемічний ефект квасолі звичайної обумовлений, крім вищеприведених біологічно активних речовин, наявністю в ній аргініну, галегіну, трігонеліна і кізелової кислоти, а також хімічних речовин - похідних гуанідину. Встановлено, що рослинний комплекс із квасолі має виражену ліпоглікемічну дію, тоді як його токсичність в 10 разів нижче, ніж хлорпропамін [Риго Я. Пищевые волокна и их использование в лечении сахарного диабета // Вопросы питания. - 1982. - №4. - С.26-30].

Бульби топінамбура (земляна груша). Встановлено, що бульби топінамбура містять майже всі незамінні амінокислоти, пектинові речовини, сполуки з антиоксидантною активністю, цінні макро- і мікроелементи в рідкісному сполученні (кремній, цинк, залізо), а також комплекс вітамінів [Гулий И.С., Боровик Л.Д. Топинамбур и его использование // Пищевая промышленность. - 1987. - №1. - С.40-42].

Крім того, доведено, що бульби земляної груші являються одним із небагатьох джерел природного полімеру фруктози - інуліну (міститься від 18% до 26%) і комплексу фруктанів, які застосовуються організмом людини без участі інсуліну. Вживання інуліну дає високий цукрознижуючий ефект і може бути використаний для профілактики та лікування цукрового діабету [Балаболкин М.И. Лечение инсулинозависимого диабета //Терапев.арх. - 1986. - Т.58, №6. - С.144-148].

Клінічними дослідженнями доказано, що фізіологічна дія топінамбура на організм зв'язана з наявністю, крім фруктози і інуліну, збалансованої кількості калію, натрію, заліза, кремнію, цинку, які благотворно впливають на серцево-судинну систему (калій), регенерацію гемоглобіну (залізо), обмін речовин (цинк) і в комплексі підвищують імунітет організму, що дуже важливо при цукровому діабеті [Грушецкий Р.Н. Разработка способа получения инулина из топинамбура: Автореф. дисс...канд. техн. наук. - К., 1993. - С.21].

Всі вищенаведені складові підвищують ефективність стабілізації рівня цукру в крові хворого цукровим діабетом [Матковская А.Н., Трумпле Т.Е. Фитотерапия в комплексном лечении сахарного диабета //Проблемы эндокринологии. - 1991. - №3.- С.55-57].

Чорниці пагони. Встановлено, що плоди і листя чорниці звичайної містять конденсовані дубильні речовини, органічні кислоти (аскорбінову, яблочну, лимонну, щавлеву, молочну), пектинові речовини, вітамін Р, каротиноїди, феноли і їх похідні (арбутин, метиларбутин), а також антоціани, серед яких особливо цікавим є - неоміртлін, так званий "рослинний інсулін" [Растения для нас /Справочное изд. под ред. Яковлева Г.П., Бликовой К.Ф. - М., 1996. - С.493-496].

Клінічними дослідженнями було доведено, що глікозид неоміртлін знижує вміст цукру в крові при експериментальному алоксановому діабеті у тварин, а також захищає від погибелі тварини з видаленою підшлунковою залозою (тварини, які не отримували препаратів чорниці гинуть) [Турова АД., Сапожникова Э.Н. Лекарственные растения СССР и их применение. - М., 1983. - С.251-254].

Існує декілька припущень, за якими водні витяжки (настої) із листя чорниці можуть діяти як цукрознижуючий засіб: повільне глюкозне поглинання; збільшення чутливості до інсуліну; втручання в мітохондріальне окислення жирних кислот [Шеремет И.П., Кошкарёв Н.И., Гордиенко В.Ф. Растительные источники гипогликемического действия // Реализация научных достижений в практической фармации. Тез. докл. респ. научн. Конф. - Харьков, 1991. - С.213].

Експериментально було встановлено, що чорниця збагачує організм хворого на цукровий діабет лужними радикалами. Глюкоза в слаболужному розчині спонтанно може переходити у фруктозу і манозу. Таким чином, підвищення лужного резерву організму хворого цукровим діабетом може поліпшити тканинне використання глюкози і значно понизити рівень

глікемії [Николайчук Л.В., Козюк Е.С. Фитодиетика и фитотерапия при сахарном диабете и перспективы их использования //Терапев. арх.-1980. - Т.52, №1. - С.110-112].

Листя стевії. Встановлено, що в листях стевії міститься більше 12 флавоноїдів (рутин, кверцетин, авікулярин, апігенін та ін.), водорозчинні хлорофіли і ксантофіли, оксикоричні кислоти, нейтральні водорозчинні олігоцукриди, ефірні масла, вітаміни, амінокислоти, макро- і мікроелементи, клітчатка, пектинові речовини та ін. [Корпачев В.В. Стевія - природний цукрозамінник з лікувальними властивостями //Ліки України. - 1999. - №1. - С.52-54].

Особливий інтерес в листях стевії викликають так звані дітерпенові глікозиди -натуральні підсолоджувачі, до того ж практично безкалорійні. Комплекс цих глікозидів, які в світовій практиці прийнято узагальнено називати стевіозидом, в середньому в 300 разів перевищує за рівнем солодкості цукор, що дає можливість виключити використання цукру, забезпечуючи при цьому смакову якість лікарського засобу (настою) [Смирнова М.Г. Исследование физиологического и токсического действия на организм подсластителя стевйозида (обзор литературы) //Вопросы питания. - 2001. - №4. - С.41-44].

Стевія відома не тільки як натуральний підсолоджувач. За результатами клінічних досліджень стевія має лікувально-профілактичну дію при цукровому діабеті, порушеннях шлунково-кишкового тракту, ожирінні, атеросклерозі. Стевія нормалізує роботу ферментних систем організму, які, в свою чергу, приводять до нормалізації обміну речовин і зниженню рівня цукру в крові [Корнілов С.А. Стевія - солодка трава з лікувальними властивостями //Діабетологічний вісник. - 2004. - №4. - С.62-65].

Зелений чай. Встановлено, що зелений чай стимулює кровотворення; збільшує утворення протромбіну в печінці; знижує рівень холестерину в крові; підвищує пружність і зменшує проникливість стінок кровоносних судин. Знижує кров'яний тиск у початковій стадії гіпертонічної хвороби; тонізує м'язи серця; сприяє нормалізації окислювально-відновлювальних процесів і водно-сольового обміну в організмі; благотворно діє на травний тракт; поліпшує терморегуляцію і самопочуття при атеросклерозі, ревматизмі, хронічному гепатиті [Кудинов В.М., Шепталов Н.Н. Чай - напиток и лекарство // Фельдшер и акушер. - 1979. - №1, - С.55-57].

Крім того, в зеленому чаї міститься велика група вітамінів Р. Цей вітамін представляє групу речовин типу флавоноїдів і катехинів, які містяться, в основному, в рослинах. Вказані речовини необхідні для процесів клітинного дихання, а також для живлення стінок судин, попереджують внутрішню кровотечу [Курсанов А.Л., Запрометов М.Н. Катехины//Здоровье. - 1962. - №2 - С.6-7].

Серед вітамінів зеленого чаю велике значення має група вітамінів В. Вітамін В₁ сприяє нормальному функціонуванню всієї нервової системи, а також бере участь у регулюванні діяльності більшості залоз внутрішньої секреції (надниркових, щитовидної і статевих залоз).

Позитивно діє цей вітамін і на хворих цукровим діабетом і виразкою шлунку. Вітамін В₂ застосовується для лікування тяжких захворювань печінки (цирози, бронзова хвороба, гепатити), діабеті, а також при дистрофії міокарда [Ліпкан Г.М., Мхітарян Л.С. Зелений чай як лікарський засіб та харчова добавка //Фітотерапія в Україні. - 1999. - №1-2. - С.12-16].

Не менш важливим для організму є і вітамін К, який міститься в зеленому чаї. Він сприяє утворенню в печінці протромбіну, необхідного для підтримки нормального згортання крові [Растительные лекарственные средства / Максютин Н.П., Комисаренко Н.Ф., Прокопенко А.П. и др.; под редак. Максютин Н.П. - К., 1985. - С.132].

Крім того, доведено, що зеленому чаю властива певна протипроменева дія, при цьому шкідливий вплив радіоактивних речовин на організм знижується завдяки зв'язанню катехінами чаю (таніном) ізотопу стронцію-90 [Ліпкан Г.М., Мхітарян А.С. Зелений чай як лікарський засіб та харчова добавка // Фітотерапія в Україні. - 1999. - №1-2. - С.12-16].

Клінічно встановлено, що при цукровому діабеті можуть виникати супутні захворювання з боку різних органів і систем організму хворого [Щербак О.В. Фітотерапія цукрового діабету //Фармац. журн. - 1994. - №5-6. - С.132-136].

В цьому аспекті можливе застосування багатокомпонентних фітосборів, що мають у своєму складі не тільки цукрознижуючі лікарські рослини, але і рослини з іншими фармакотерапевтичними властивостями [Ефимов А.С., Щербак А.В., Ткачук Ю.В. Сахарный диабет. Проблемы наших дней. - К., 1991. - С.156].

Клінічно доведено, що при лікуванні хворих цукровим діабетом головним чином були діагностовані супутні захворювання органів травлення [Скоробонская Н.А. Растительные сахароснижающие средства в терапии больных сахарным диабетом //Тез. докл. науч.-практич. конф. «Санаторно-курортное лечение больных сахарным диабетом и его осложнения». - Миргород, 1977. - С.132-135].

При таких супутніх захворюваннях гарний фармакотерапевтичний ефект дає введення до складу фітосборів м'яти перцевої [Кобзар А.Я. Фармакогнозія в медицині. - К., 2004. - С.177-179].

М'ята перцева. Препарати м'яти перцевої мають протизапальну, спазмолітичну, судинорозширювальну, гіпотензивну, кардіотонічну, седативну, жовчогінну, сечогінну, знеболювальну, репаративну дію. Призначають їх при дистрофії травного тракту; спастичних коліках, ентероколітах; підсиленні бродильних процесів у кишечнику; захворюваннях печінки і жовчних шляхів, як ефективний жовчогінний засіб; а також при функціональних порушеннях серцево-судинної системи.

Крім того, м'ята перцева застосовується як "корігенс" для поліпшення смаку і аромату водних витяжок (чаїв, настоїв, відварів) [Пасічник І.Х., Гелла Е.В. Жовчогінний препарат з м'яти перцевої //Фармац. журн. - 1996. - №5. - С.49-53].

Взаємодія компонентів фітокомпозиції дає змогу досягнути досить ефективної дії в регуляції функції підшлункової залози, а відсоткове співвідношення - досить рівномірного дозування компонентів навіть при фасуванні у фільтр-пакетики по 1,5г.

Застосування запропонованої фітокомпозиції інгредієнтів для антидіабетичного лікарського засобу «Садіфіт» дозволяє забезпечити наступний технічний результат:

- підвищується цукрознижуюча дія за рахунок вмісту комплексу цінних біологічно активних речовин;

- здійснюється профілактика та лікування супутньої патології (дисфункція травного тракту, коліки, ентероколіти, захворювання печінки і жовчних шляхів), яка може виникати на фоні цукрового діабету;

- є можливість дотримання заданого складу компонентів на діючому обладнанні з достатньою точністю, що дозволяє упаковувати фіточай у невеликі пакетики вагою до 1,5 грам.

Крім того:

- підвищується зручність у користуванні лікарським засобом за рахунок можливості упаковувати лікарський засіб у невеликі пакетики;

- відновлюються зміни метаболічних процесів організму та підвищуються захисні його функції.

Фітокомпозицію інгредієнтів для антидіабетичного лікарського засобу «Садіфіт» готують з рослинної сировини, що зібрана та перероблена за прийнятими технологіями. Готують у вигляді раціонально збалансованої суміші квасолі стулок плодів (17-22 вагових частин), топінамбура бульби (17-22 вагових частин), чорниці пагонів (17-22 вагових частин), стевії листя (17-22 вагових частин), чаю зеленого (12-17 вагових частин) та м'яти перцевої листя (3-7 вагових частин).

З метою точності дозування та зручності застосування фітокомпозиція може фасуватися в фільтр-пакетики для одноразового заварювання вагою 3,0 грама. 2-3 фільтр-пакетики заливають 300мл окропу, настоюють у закритому посуді не менш 1 години. Вживають у теплому вигляді по 100мл настою 3 рази на день за 30 хвилин до прийняття їжі впродовж 20-30 днів. При вживанні настою дотримуються дієти (обмеження вуглеводів, заміна жирів тваринного походження на рослинні жири). При необхідності курс повторюють через 7 днів.

Або 1 столову ложку фіточаю заливають 300мл окропу. Настоявання рекомендується проводити в термосі. Вживають як вказано вище.

Приклад 1. Фітокомпозицію інгредієнтів для антидіабетичного лікарського засобу «Садіфіт» готують зі збору у вигляді суміші (у вагових частинах):

квасолі стулки плодів -	17
топінамбура бульби -	17
чорниці пагони -	17
стевії листя -	17
чай зелений -	12
м'яти перцевої листя -	3,
2-3 фільтр-пакетики заливають 300мл окропу, настоюють у закритому посуді не менш 1 години.	

Вживають у теплому вигляді по 100мл настою 3 рази на день за 30 хвилин до їжі впродовж 20-30 днів. При вживанні фіточаю дотримуються дієти (обмеження вуглеводів, заміна жирів тваринного походження на рослинні жири). При необхідності курс повторюють через 7 днів.

Регулярне застосування фіточаю впродовж 20-30 днів забезпечує достатній благотворний вплив на регуляцію функції підшлункової залози. Таким чином зменшення вагової кількості вхідних у фітокомпозицію лікарських рослин менше номінальних (див. приклад 1) призводить не тільки до сильного цукрознижуючого ефекту, але до збільшення динаміки диспептичних явищ. Крім того, лікарський засіб (настій) не має складного, характерного аромату та м'якого гармонічного смаку.

Приклад 2. Фітокомпозицію інгредієнтів для антидіабетичного лікарського засобу «Садіфіт» готують зі збору у вигляді суміші (у вагових частинах):

квасолі стулки плодів -	20
топінамбура бульби -	20
чорниці пагони -	20
стевії листя -	20
чай зелений -	15
м'яти перцевої листя -	5,

2-3 фільтр-пакетики заливають 300мл окропу, настоюють у закритому посуді не менш 1 години. Вживають у теплому вигляді по 100мл настою 3 рази на день за 30 хвилин до їжі впродовж 20-30 днів.

Регулярне застосування фіточаю, як і в прикладі 1, забезпечує регуляцію функції підшлункової залози, зміцнює та оздоровлює організм людини.

Приклад 3. Фітокомпозицію інгредієнтів для антидіабетичного лікарського засобу «Садіфіт» готують зі збору у вигляді суміші (у вагових частинах):

квасолі стулки плодів -	22
топінамбура бульби -	22
чорниці пагони -	22
стевії листя -	22
чай зелений -	17
м'яти перцевої листя -	7,

2-3 фільтр-пакетики заливають 300мл окропу, настоюють у закритому посуді не менш 1 години. Вживають у теплому вигляді по 100мл настою 3 рази на день за 30 хвилин до їжі впродовж 20-30 днів.

Регулярне застосування фіточаю як і в прикладі 1 і 2, забезпечує регуляцію функції підшлункової залози, зміцнює та оздоровлює організм людини, але збільшення вагових кількостей вхідних у фітокомпозицію лікарських рослин більше заявлених меж (див. приклад 3) призводить до втрати споживчої цінності лікарського засобу (настою), перетворення його в сильно концентрований розчин. Крім того, лікарський засіб здобуває розладнений специфічний аромат і грубий приторний смак.

Таким чином, наведені приклади підтверджують, що вищевказаний збір із рослинної сировини в указаних співвідношеннях при регулярному вживанні забезпечує регуляцію

функції підшлункової залози, зміцнює та оздоровлює організм людини.

Дані про цукрознижуючий ефект фітокомпозиції «Садіфіт» наведені у таблицях 1 і 2.

Таблиця 1

Динаміка величин глікемії у хворих в період лікування

Група хворих. Час дослідження	Основна, n=20	Контрольна, n=20
До лікування	10,54±2,0	10,4±2,0
7 день	9,01±1,4	10,2±2,0
14 день	7,54±1,0	9,8±1,7
21 день	6,38±0,6	9,5±1,5
28 день	5,7±0,5	9,7±1,7
35 день	5,8±0,8	9,9±1,7

Таблиця 2

Динаміка величин глюкозурії у хворих в період лікування

Група хворих. Час дослідження	Основна, n=20	Контрольна, n=20
До лікування	1,5±0,5	1,5±0,5
7 день	1,0±0,8	1,3±0,4
14 день	0,25±0,2	1,1±0,5
21 день	0,1±0,2	1,1±0,5
28 день	0,1±0,2	1,1±0,4
35 день	0,1±0,2	1,1±0,6

Із даних, наведених в таблицях 1 і 2, виходить, що у пацієнтів основної групи уже через 7-14 днів від початку лікування відмічається пониження рівня глікемії і глюкозурії. Це свідчить про достатній цукрознижуючий ефект фітокомпозиції «Садіфіт» на протязі дня. Максимальний ефект зниження глікемії і глюкозурії припадає на 14-21 день від початку лікування.

На фоні вживання лікарського засобу (настою) спостерігалась виражена позитивна динаміка зниження лабораторних показників глікемії та глюкозурії.

При зниженні глікемії нижче 7ммоль/л у пацієнтів основної групи з 21 дня була відмінена базисна цукрознижуюча терапія. При цьому показники глікемії та глюкозурії у цих хворих суттєво не змінилися.

Оцінка динаміки диспептичних явищ проводилась на основі вивчення динаміки відповідних скарг пацієнтів.

В основній групі повний ефект відмічено у 12 хворих (60%); частковий - у 6 чоловік (30%); ефект був відсутній у 2 пацієнтів (10%).

В контрольній групі повний ефект відмічено у 4 хворих (20%), частковий - у 2 пацієнтів (10%); ефект був відсутній у 14 чоловік (70%).